

СТАНОВИЩЕ

ОТ

Проф. Илко Николаев Гетов, дф
за дисертационния труд на докторант на самостоятелна подготовка

маг.-фарм. ИВО КУМАНОВ КУМАНОВ

на тема: **„РОЛЯ НА МАГИСТЪР-ФАРМАЦЕВТА ПРИ КОНСУЛТИРАНЕ НА БОЛНИ
СЪС СТАВНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ“**

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“
докторска програма: *Социална медицина и организация на здравеопазването и
фармацията*

НАУЧНИ РЪКОВОДИТЕЛИ: Проф. Искра Мирчева, дм
Проф. Илко Гетов, дф

Представеният дисертационен труд на маг.-фарм. Иво Куманов, докторант на самостоятелна подготовка е разработен в резултат на дългогодишни задълбочени изследвания и представлява оценка на ролята на магистър-фармацевта при предоставянето на фармацевтични грижи в контекста на консултиране на болни със ставни заболявания. Дисертационният труд е посветен на изучаването на възможностите за по-рационална, ефективна и интердисциплинарна грижа при терапията на социално-значими заболявания, каквито са ставно-мускулните, чрез разработването на алгоритъм за индивидуализирана фармацевтична грижа. Темата на дисертационния труд е актуална и значима за съвременното развитие на знанията, сложността на заболяванията и тяхното повлияване, предвид възможностите за интердисциплинарен подход, значимостта на употребата на лекарствени и други продукти за здравето, оценката на влиянието на различни фактори, ролята на магистър-фармацевта, медико-социалната и регулаторна гледни точки. Дисертационният труд съдържа 178 страници, структуриран е съгласно изискванията, като е използван класическия принцип – въведение, литературен обзор, цел и задачи, хипотези на изследването, методична част, резултати и дискусия, заключителна (обобщаваща) дискусия, изводи, приноси и използвана литература. Отделните части са пропорционални по обем, съотношението на собствените проучвания към литературната справка е 2,5/1, изчерпателни като съдържание и значимост за цялостната оценка. Използваната литература е общо 206 източника, преобладават чуждестранните и тези от последните пет години. Онагледяването на изследванията е отлично – 67 таблици, 38 фигури, схеми с алгоритми, детайлни данни от статистическата обработка и формули. Изложението е написано на книжовен български език, макар многото съкращения и специфична терминология, удобно е за четене и възприемане, може да бъде осмислено по същество и в цялост, и показва високата грамотност, подготовка и владееене на материята от докторанта. Целта на дисертационния труд е формулирана концептуално, като се цели продължаването на серията проучвания в България в областта на фармацевтичните грижи, чрез изследване ролята на магистър-фармацевта за подобряването на

Настоящото становище е изготвено, съгласно Заповед № Р-109-149/04.5.2020 г. на Ректора на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна и Протокол №1/15.5.2020 г. от заседание на научното жури.

физическото състояние на хронично болни със ставни заболявания, по специално най-широко разпространеното – остеоартрит.

Формулирани са ПЕТ изследователски хипотези, които са успешно доказани с резултатите от собствените проучвания и подкрепени със солидна статистика.

Методичната част оценявам изключително високо. Тази част от дисертационния труд е професионално, детайлно и описана на високо научно ниво, като включва дизайн и участници в проучването, описание на проведеното структурирано интервю, индикаторите на проучването (физическа активност, затруднение при движение и наличие на болка), използваните статистически методи. Създаден е алгоритъм на фармацевтична грижа при пациенти със ставно заболяване с детайлно описание на отделните етапи, на база резултатите от проучване на пациенти с остеоартрит.

В частта със собствените проучвания са описани в конкретика резултатите, вкл. с възможност за съпоставка и проследяване: демографски фактори; индикатори на проучването; допълнително изследвани фактори; приложение на фармацевтична грижа при използването на медицински изделия и лекарствени продукти.

Много добро впечатление ми прави използваният подход за заключителна (обобщаваща) дискусия, в която са обсъдени връзката между демографските фактори (пол, възраст, образование, професия и трудова заетост, трудов стаж) и наличието на ставно заболяване – остеоартрит, промяната в индикаторите на проучването (степен на физическа активност, затруднения и болка при физическа активност) в резултат от предоставяне на фармацевтична грижа при пациенти със ставно заболяване – остеоартрит, допълнително изследваните фактори (наранявания на ставите, хирургически интервенции, активен спорт в миналото, тежък физически труд, индекс на телесна маса, диагноза, ходене с накуцване) и наличието на ставно заболяване – остеоартрит и влиянието на приложената фармацевтична грижа при използването на медицински изделия и лекарствени продукти (НПВС) в групите от пациенти от експерименталната група и контроли.

Направените изводи следват логично целта и изпълнените задачи, приносите са коректно формулирани като научно-теоретични и приложно-практически, като за водещи намирам приносите кореспондиращи със създаването, тестването и апробирането в реални условия на алгоритъм за поведение при предоставяне на индивидуализирана фармацевтична грижа за пациенти с остеоартрит.

Докторантът маг.-фарм. Куманов очевидно има изграден собствен стил, необходимите умения и компетентност за самостоятелна научна работа.

Приемам формулираните изводи, приноси и представения автореферат.

Във връзка с дисертацията са представени ТРИ публикации на английски език (едната с два положителни цитата), докторантът е първи автор в две статии, има 6 участия в научни форуми.

Считам, че дисертационният труд е оригинална разработка, надхвърля минималните национални и отговаря на качествените и количествените изисквания на МУ-Варна.

В заключение, като оценявам високо актуалността на проучения проблем, задълбочените изследвания и представените резултати, давам своята **положителна оценка** на дисертационния труд и **предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да присъди ОНС „доктор“** на маг.-фарм. ИВО КУМАНОВ КУМАНОВ.

София, 08.6.2020

Подпис:
Проф. Илко Гетов, дф